[ΠΡΟΒΟΛΕΙΣ]

Συναλλαγή σιωπής

ΕΙΝΑΙ ΚΟΙΝΟΣ ΤΟΠΟΣ. Κάποια πράγματα γίνονται, αλλά δεν λέγονται. Και μάλιστα σε ανακριτή ή εισαγγελέα που εκτελεί χρέη ανακριτή. Για μας, τον κόσμο που κατά καιρούς εντυπωσιάζεται από σημαντικές αποκαλύψεις για παράνομες συμπεριφορές υψηλά ιστάμενων στον δημόσιο ή τον ιδιωτικό τομέα, η συνέχεια είναι δεδομένη. Θεωρείται αδιανόητο δηλαδή από τον κοινό νου – από τη στιγμή που ένα σκάνδαλο βγαίνει στο φως – να μην εντοπιστούν οι υπαίτιοι και ασφαλώς να μην τιμωρηθούν. Θέλουμε, το επιθυμούμε διακαώς, την επόμενη μέρα αν είναι δυνατόν, οι ένοχοι να παραδοθούν στην πυρά. Αυτό και μόνο άλλωστε ικανοποιεί το κοινό περί δικαίου αίσθημα. Αν δεν συμβεί, έστω και μετά πάροδο εύλογου χρόνου, μία εξήγηση μας ταιριάζει: συγκάλυψη. Και δεν πέφτουμε πολύ έξω. Το ερώτημα όμως που συνήθως δεν μας απασχολεί είναι ποιος ευθύνεται γι' αυτό. Η εύκολη απάντηση «δείχνει» τη Δικαιοσύνη. Εκείνη αναλαμβάνει τη διαλεύκανση και έχουμε την αξίωση να τη φέρει εις πέρας. Να δει ό,τι βλέπει η κοινωνία, να ποινικοποιήσει πράξεις που χρήζουν τιμωρίας. Δεν δικαιολογείται να μην αντιλαμβάνεται τα αυτονόητα... Παραγνωρίζουμε όμως δυστυχώς έναν παράγοντα. Ενώ ο κόσμος που παρακολουθεί τα τεκταινόμενα έχει την άνεση να αθωώνει ή να καταδικάζει κατά το δοκούν, η Δικαιοσύνη υποχρεούται να καταλήξει σε ασφαλή συμπεράσματα. Τεκμηριωμένα και αδιαμφισβήτητα. Τα αυτονόητα – όπως τα αξιολογούμε εμείς – για τον ανακριτή συνιστούν μια έννοια απαγορευμένη. Η προσωπική του κρίση, που συμπίπτει ενδεχομένως με τη δική μας, αν δεν στοιχειοθετηθεί με μαρτυρίες και αποδεικτικά έγγραφα, είναι ανάξια λόγου. Κλειστά στόματα, παραποιημένες αλήθειες, έξυπνες υπερασπιστικές γραμμές οδηγούν την ανάκριση σε τέλμα. Όσο εύκολα διερευνώνται τα εγκλήματα κατά της ζωής, τόσο δύσκολα τεκμηριώνονται τα οικονομικά εγκλήματα, που συνήθως είναι και πολυπρόσωπα. Αν μάλιστα πρόκειται για μίζες (μια και μας απασχολούν όλο και πιο συχνά), η μόνη ελπίδα της ανάκρισης είναι να μιλήσει ο τυχόν... ριγμένος. Διαφορετικά, εφόσον και οι δίνοντες και οι εισπράττοντες είναι εξίσου υπόλογοι απέναντι στον νόμο, θα ήμασταν μάλλον αφελείς αν περιμέναμε απτά στοιχεία. Και άδικοι έναντι των εντεταλμένων για τη διεξαγωγή των ερευνών. Κατά κανόνα. Ο οποίος πάντα επιβεβαιώνεται από τις εξαιρέσεις του.

Της **Σίλας Αλεξίου**

Του **Σπύρου Ορνεράκη**

[THE TIMES]

Η κοινωνία των καφέ

ΤΑ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΧΡΟΝΙΑ παρατηρούμε αύξηση των καφέ. Όχι μόνο τα επισκέπτονται περισσότεροι άνθρωποι για να απολαύσουν λίγο ελεύθερο χρόνο και έναν καφέ, αλλά το κύρος τους έχει αποκατασταθεί σε ένα επίπεδο που δεν έχουμε ξαναδεί στη Βρετανία από τον 17ο αιώνα. Τα καφέ έχουν γίνει ένας κοινωνικός μοχλός, το Τρίτο Μέρος μεταξύ σπιτιού και γραφείου. Όλοι ψάχνουμε έναν οικείο χώρο όπου μπορούμε να γκρινιάξουμε για τη δουλειά, να σχετιστούμε με άλλους θαμώνες, να αποκτήσουμε οικειότητα με τους σερβιτόρους και να τους πούμε όσα μας απασχολούν. Ειναι δίκαιη η αναβίωση αυτού του σημείου συνάντησης που έχει γράψει ιστορία στο εμπόριο, στη λογοτεχνία και στις επαναστάσεις. Παλαιότερα εδώ μαζεύονταν οι δυσαρεστημένοι, όσοι είχαν να ανταλλάξουν σχόλια και ειδήσεις. Τηρουμένων των αναλογιών, το ίδιο συμβαίνει και σήμερα.

[ΤΡΙΤΗ ΑΠΟΨΗ]

Έρωτας και εκτίμηση

Ο Κώστας Σημίτης στέλνει μηνύματα προς διάφορες κατευθύνσεις

Την επομένη της ομιλίας του Κώστα Σημίτη στον ΟΠΕΚ (πριν από δέκα μέρες) ο Μιχάλης Χρυσοχοΐδης δήλωνε σ' ένα ραδιόφωνο ότι «η σχέση του ΠΑΣΟΚ με την ελληνική κοινωνία είναι ένας έρωτας που έχει τελειώσει». Η ατάκα μυρίζει ριμέικ της διάσημης ρήσης της αείμνηστης Μελίνας («Πρόεδρε, δεν αρέσουμε πια»). Και η αλήθεια είναι ότι ο έρωτας της κοινωνίας με το ΠΑΣΟΚ ανήκει στην εποχή του Ανδρέα. Έκτοτε, σχέση παράφορου πάθους δεν υφίσταται. Αυτό δεν εμπόδισε το ΠΑΣΟΚ να κυβερνήσει ξανά και να ηγεμονεύσει πολιτικά, με τον Σημίτη. Στα χρόνια του εκσυγχρονισμού ο έρωτας αντικαταστάθηκε από την εκτίμηση.

Του **Αλέξη Καλοκαιρινού**

Η πολιτική ηγεμονία θέλει έρωτα ή εκτίμηση. Αυτό που συμβαίνει σήμερα στο ΠΑΣΟΚ είναι ότι, μετά την αγάπη, έχασε και την εκτίμηση της προοδευτικής πλειοψηφίας. Χρειάστηκε η επάνοδος στο προσκήνιο του τέως πρωθυπουργού για να μας το θυμίσει.

Ο Κώστας Σημίτης, με την άνεση μιας απόστασης από την πολιτική καθημερινότητα, στέλνει μηνύματα προς διάφορες κατευθύνσεις. Πρώτ' απ' όλα, η παρουσία του στον ΟΠΕΚ υπενθυμίζει το σαβουάρ φερ στη σχέση της πολιτικής με τις «λέσχες προβληματισμού»: Ο όμιλος προβάλλει τον ηγέτη, δεν επικαλείται ο ηγέτης τον όμιλο. Έπειτα, και επί του περιεχομένου, ο τέως πρωθυπουργός ανακάλεσε στη μνήμη μας την ικανότητά του να κερδίζει την εκτίμηση λέγοντας δυσάρεστα πράγματα. Ο Σημίτης, ως μαχόμενος πολιτικός, είχε το ταλέντο να πείθει ότι άξιζε να τον εμπιστεύονται ακόμα και αυτοί που δεν συμμερίζονταν αρκετές πεποιθήσεις του. Η πρώτη προϋπόθεση μιας σχέσης εμπιστοσύνης είναι να πείθεις ότι πιστεύεις αυτά που λες. Η δεύτερη είναι να προβάλλεις ένα ενοποιητικό πρόταγμα απέναντι στις «αντικρουόμενες επιδιώξεις των κοινωνικών ομάδων» και να γίνεσαι συγκεκριμένος. («Ούτε η αλλαγή, ούτε η μεταρρύθμιση αποτελούν καινοτομία. Καινοτομία αποτελεί ο λόγος που διαγράφει με πειστικότητα και κάνει κατανοητό το πρακτέο»).

Προϋπόθεση είναι, επίσης, να διαβάζεις εγκαίρως τα μηνύματα της εποχής. Να μην αγκυλώνεσαι στη μηχανιστική επανάληψη δογμάτων όταν οι καιροί αλλάζουν. Η θέση για τη σχέση Τουρκίας - Ε.Ε., που διατύπωσε σε άρθρο του ο Σημίτης, τέσσερις μέρες μετά την ομιλία στον ΟΠΕΚ, διαβάζεται σαν άσκηση στην έγκαιρη πρόγνωση και προσαρμογή στρατηγικής. Ο πυρήνας του επιχειρήματος είναι απλός: Η Ελλάδα δεν μπορεί πλέον να βασίζει τη στρατηγική της στη μελλοντική ένταξη της Τουρκίας στην Ένωση. Πρώτον, διότι ένταξη δεν διαφαίνεται. Δεύτερον, διότι έχοντας απεμπολήσει, με ευθύνη της σημερινής κυβέρνησης, τα πλεονεκτήματα της συμφωνίας του Ελσίνκι (1999), οι ετεροχρονισμένες αξιώσεις της θα περιθωριοποιούνταν μέσα στη συνολική σκληρή διαπραγμάτευση. Είναι απλό, αγαπητέ Γουάτσον.

> **Ο ΑΥΤΟΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΠΟΥ** υποτιμά τα ζητήματα και καθιστά προσχηματική τη συμμετοχική δημοκρατία δεν είναι το καλύτερο μέσο για να ανακτηθεί η εκτίμηση της προοδευτικής πλειοψηφίας

Βέβαια, το τελευταίο που απασχολεί το ΠΑΣΟΚ αυτή την περίοδο είναι τα ελληνοτουρκικά. Όμως, στο κόμμα της αξιωματικής αντιπολίτευσης εξακολουθεί να μη γίνεται αντιληπτό ότι η αντιστροφή του ρεύματος προαπαιτεί την ανάκτηση της πολιτικής πρωτοβουλίας, που σημαίνει να μη σύρεσαι από τις εξελίξεις, να μην αντιδράς σπασμωδικά προτείνοντας ληξιπρόθεσμες δοκιμαστικές απαντήσεις που την επόμενη μέρα θα αποσυρθούν ή θα αλλάξουν, ανάλογα με τις άμεσες εντυπώσεις που προκάλεσαν. Τότε οι πολίτες δεν πείθονται για τις πεποιθήσεις σου, πόσω μάλλον για την ικανότητά σου να τις υλοποιήσεις.

Με δεδομένο το τέλος του έρωτα (και, ασφαλώς, οι ώριμοι αντεραστές του Τσίπρα δεν έχουν μεγάλη τύχη), το ΠΑΣΟΚ χρειάζεται να ανακτήσει την εκτίμηση του προοδευτικού κόσμου. Η πορεία προς το συνέδριο δεν έχει ακόμα συμβάλει σ' αυτό. Ανάμεσα σε άλλα, χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η προκήρυξη «δημοψηφίσματος» μεταξύ μελών και φίλων ταυτόχρονα με τη χθεσινή εκλογή των συνέδρων.

Το ερωτηματολόγιο παρουσιάστηκε μόλις τρεις μέρες πριν από τη διαδικασία. Και δηλώθηκε ότι τα αποτελέσματά του θα είναι δεσμευτικά για το Κίνημα. Τι να γίνει με τις κρατικές προμήθειες; (α) «Να ενισχυθεί ο έλεγχος από τη Βουλή» ή μήπως (β) «Να ανατεθεί ο έλεγχος σε Ανεξάρτητη Αρχή»; Ό,τι έβγαλε η κάλπη καθίσταται επίσημη θέση του Κινήματος. Για τη «διαφάνεια στην άσκηση της εκτελεστικής εξουσίας» να αναρτώνται οι όλες αποφάσεις στο Διαδίκτυο ή μήπως «να γίνουν βελτιώσεις στο σημερινό καθεστώς του κοινοβουλευτικού ελέγχου»; (Σάμπως αυτά τα δυο αποκλείονται μεταξύ τους). Και οι εκλογές; Με λίστα; Με σταυρό; Με λίστα και σταυρό; Και άλλα πολλά. Έτσι, χωρίς εσωκομματικό διάλογο, χωρίς ανταλλαγή επιχειρημάτων, χωρίς να είναι καν γνωστές οι σχετικές ειδικότερες θέσεις της ηγεσίας.

Ο αυτοσχεδιασμός που υποτιμά τα ζητήματα και καθιστά προσχηματική τη συμμετοχική δημοκρατία δεν είναι το καλύτερο μέσο για να ανακτηθεί η εκτίμηση της προοδευτικής πλειοψηφίας. Όσο για σχέση ερωτική, το παιχνίδι με τα δέκα ερωτήματα θα συνιστούσε μια πραγματικά απίθανη αφετηρία.